

Gode [navn], [parti]

Fra jeg ble bosatt på Randaberg i 1974 har jeg aldri sluttet å forundre meg over at intet har vært gjort på stedet der Norge ble samlet til ett rike i år 872.

Problemet er ikke at Hafrsfjord er en stor fjord der det kan være vanskelig å peke på ett konkret sted. Det er ingen grunn til å betvile fremstillingen i sagaen om at «Kong Kjetve flyktet opp på en holme der det var lett å forsvare seg» (Pollestad-utgaven av Snorre Sturlasons norske kongesagaer). Torbjørn Hornklove sa det slik i kvadet han skrev om slaget, som har særlig troverdighet: «Lei av å verge landet for Luva den halsdigre kongen tok holmen til skjold.»

I Hafrsfjord er det mange holmer, men bare én som kunne tenkes å bli brukt som skjold. Det er Ytraberget, som i gammel tid var omkranset av vann på alle sider og ble betraktet som en holme, selv om den vel var landfast med Indraberget i 872. Det var også her Kong Olav kom og satte sitt navn på en liten bautastein i 1982, på ellevehundreårsdagen for slaget, <http://www.mitsem-blogg.com/430771590>.

På det tidspunktet var det ingen som dro i tvil om at det var her rikssamlingen skjedde med slaget i Hafrsfjord, som i sagaen er del av fremstillingen av hvordan Harald Hårfagre la under seg landet. Det er først i «Stavanger Aftenblad» sist fredag og lørdag at jeg har sett at Rikssamlingen ble avsluttet med slaget på Stiklestad i år 1030. Hvis Aftenbladet gjentar det etpar ganger til, vil kanskje folk begynne å tro på det!

Det er også nytt for meg at «de politiske flyktninger» (sic.) som tapte slaget i Hafrsfjord «reiste hjem til Island og laget tingsystemet» (Aftenbladet, 10. juni 2017). Den alminnelige oppfatning er at landnåmet på Island tok til med de som ikke ville bli underlagt Harald Hårfagre etter slaget i Hafrsfjord. Tingsystemet var ellers en gammel norsk oppfinnelse som Ulvljot lovsigemann ingroduserte på Island lenge etter slaget i Hafrsfjord med en tilpasset versjon av Gulatingsloven fra Gulating.

Problemet med Ytraberget i Hafrsfjord

Problemet med Ytraberget i Hafrsfjord er at det er vanskelig å komme dit. Fra nærmeste vei må man gå over Indraberget på en sti som først går bratt oppover og senere bratt nedover. Ikke alle er komfortable med det, og man trenger jo en universell løsning der alle er velkommen. Parkeringsmulighetene er sterkt begrenset.

Hvis man skal legge til rette for turisttrafikk til Ytraberget, må man nok ty til utradisjonelle metoder. En løsning med begrenset kapasitet kan være å anlegge en kai der kongefamilien kom i land i år 1982, jfr. [mitsem-blogg.com](http://www.mitsem-blogg.com). Det må være relativt enkelt å bygge en kai her, som kan benyttes av turistbåter fra Stavanger. Kapasiteten vil aldri bli mer enn en brøkdel av behovet.

Min drøm er en gondolbane fra byterminalen i Stavanger til Ullandhaug og videre til Stavanger Lufthavn Sola, <http://www.mitsem-blogg.com/433744282>. Den vil gå rett over Indraberg, som i motsetning til Ytraberget ikke er fredet. En scene for fremføring av operaer/syngespill om Harald Hårfagre og Erling Skjalgsson kan lages i tilknytning til en gondolbanestasjon på Indraberg. For noen år siden fremmet Torgrim Titlestad og Sola kulturråd forslag om en scene for dette formål på Indraberg.

Med gondolbane får man en kommunikasjonsløsning med tilnærmet ubegrenset kapasitet til et punkt hvor det bare er en kort og lett gangvei til Ytraberget. Arkeologisk utgravning av borgruinen på toppen (fra romersk jernalder) kan være en hovedattraksjon, sammen med et forrektige vikingmuseum (etter mønster fra muséene i York og Dublin).

Det eneste problemet med gondolbaneløsningen er at den er ny og ukjent for lokalpolitikere. Kanskje vil synet på en gondolbaneløsning endre seg når politikerne blir konfrontert med de utgifter som er forbundet med bane og/eller bussvei til Ullandhaug og Sola, og hva slike tradisjonelle løsninger krever i form av ekspropriasjonerstatninger og ødeleggelse av eksisterende bebyggelse og LNF-områder.

Fordelene med gondolbane er ellers at den er (1) lydløs og forurensningsfri, (2) at den kan (og må) gå i rett linje, og derfor er vesentlig raskere enn en bane/bussvei med svinger, og (3) at den har størst kapasitet og (4) minst skaderisiko, og (5) at den bare vil kreve en brøkdel av anleggskostningene og (6) en brøkdel av driftsutgiftene i forhold til gammeldagse løsninger.

Har ikke fylkeskommunen og kommunene fagfolk som kan beregne slike faktorer? Eller har lokalpolitikere slikt flogvit at det er unødvendig å belaste saken med fakta?

Problemet med Møllebukta og Sømmevågen

Møllebukta er et flott sted, og har et fenomenalt monument som visstnok skal være et minne om slaget som sto lenger ute i Hafrsfjord.

Her har det, for ikke alt for mange år siden, vært årlig fremføring av operaer/syngespill om Harald Hårfagre og Erling Skjalgsson. Erfaringen var visst at det ikke var det rette stedet.

Jeg har merket meg opplysningen i Aftenbladet sist lørdag om at turistbussene nå ofte å kjøre forbi Møllebukta på grunn av begrensninger med parkeringsplass, og fordi man kan se og fotografere «Sverd i fjell» gjennom bussrutene.

Jærmuséet og Sola kommune har visst forelsket seg i samlokalisering med flymuséet i Sømmevågen. Det er en umulig tanke! Sømmevågen ligger i rød flystøysone, i den ene enden av en internasjonal flyplass med 24 avganger/landinger i døgnet. Det vil vel si at man har en flyavgang eller landing hvert 10'de minutt når flyplassen er åpen. For de som kommer for å se fly er det sikkert greit nok! Selv om kommuneplaner i Sola ikke har tatt inn over seg at det er noe som heter rød flystøysone, slipper man neppe oppvåkningen til realitetenes verden!

Hvis tanken er å fremføre de utmerkede operaer/syngespill som vi alt har om Harald Hårfagre og Erling Skjalgsson, er Sømmevågen ubrukelig. Den har jo heller ikke noe å gjøre med Slaget i Hafrsfjord.

Tenk om Jærmuséet, og andre muséer og kulturbærere kunne forenes i et ønske om å gjøre noe der Norge faktisk ble samlet til ett rike i år 872, Ytraberget i Hafrsfjord

En løsning med gondolbane fra Stavanger til Ullandhaug og videre til Indraberget og Stavanger Lufthavn Sola vil også sikre tidsmessig transport til Jernaldergården og Flymuséet på Sola, og vil være ypperlig for de som vil fotografere «Sverd i fjell» i Møllebukta gjennom et vindu.

"Stavanger Aftenblad" har ved en anledning henvist til at idéen om gondolbane har fått "så å si null respons og er i praktisk politikk urealistisk".

Er det også dekkende for synet til [navn]? Eller ønsker du å se en utredning der bane og bussvei, som hverken fylke eller kommuner har råd til, er sammenlignet med en moderne, forurensningsfri og lydløs gondolbane som bringer folk fortere mellom Stavanger Sentrum/Stavanger lufthavn Sola og Ullandhaug m.fl. enn bane og bussvei? Eller tror du at Staten skal dekke de mange milliarder ekstra som bane/bussvei vil koste i anlegg og drift?

Jeg vil svært gjerne ha din reaksjon på disse spørsmål, slik at jeg eventuelt kan tilbakevise at gondolbane "har null respons og er urealistisk i praktisk politikk". Hvis det er dekkende for ditt syn at man ikke en gang bør utrede gondolbane, vil

jeg være takknemlig for bekreftelse også av dette. Jeg takker på forhånd for eventuell tilbakemelding!

Pål Mitsem, Randaberg

Stavanger Gondolbane (20161205)

